

Oana Ramona GLONT

*Scoala Doctorala de Economie si Administrare a Afacerilor,
Universitatea de Vest Timisoara, Romania*

ECONOMIC DIPLOMACY AND ITS IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT

Theoretical
Article

Keywords

*Diplomacy,
Security,
Target,
Economy,
Globalization*

JEL Classification

J58

Abstract

International developments are driven by an impact on a number of economic, social, cultural and political factors - none more so than those relating to the processes and structures of the world economy. To what extent, if any, does the study of diplomacy have the analytical tools to highlight and explain major global economic developments such as regionalization, globalization, and economic development? This is a question often ignored by scholars of diplomacy but one which those who study International Relations (IR) are constantly confronting. Mainstream studies of diplomacy have traditionally approached international relations using realist and neorealist frameworks (see Lee & Hudson 2004) and this has determined both focus and approach, resulting in state-centric analyses of mainly political agendas. In recent years, however, there have been significant ontological and conceptual shifts in the study of diplomacy. Scholars have highlighted the necessity of understanding international relations outside the narrow state-centric security nexus.

Diplomația economică reprezintă funcția de politică externă care face conexiunea între demersurile politicii externe și statutul economic al cetățenilor țării.

Aceasta are ca obiectiv utilizarea instrumentelor de politică externă pentru promovarea intereselor economice ale întreprinzătorilor români și în aceeași măsură ale statului român. Diplomația economică reprezintă cadrul eficient de cooperare instituțională, având ca obiectiv fundamental realizarea demersurilor legate de promovarea obiectivelor economice ale României în exterior. Aceasta în condițiile în care la nivel planetar, traversăm un secol, al XXI-lea, în care lumea este complexă, independentă economico-financiar, societatea umană nefiind o multiplicare ad infinitum.

Secolul al XXI-lea oferă un spațiu temporal marcat de conflicte, catastrofe umanitare, trafic de ființe umane, droguri și arme, conflicte etnice și religioase, instabilitate economico-financiară și teribilul flagel-terorismul.

Lumea actuală se caracterizează prin ritm marcat de acțiuni haotice și intempestive, aceasta confruntându-se permanent cu provocările mileniului: distrugere, cucerire, subjugare, aservire. Diplomația economică grefată în această ecuație cu „n”, variante, ecuație a evoluției societății umane, caută soluții eficiente uzând de finețea instrumentelor diplomației. Aceasta se va întâmpla în condițiile în care, lumea va fi organizată în jurul a trei blocuri economice: Europa, Asia și America de Nord, actori cu impact global fiind SUA – Rusia – China – India – Japonia.

Paralel, se conturează esența noii structuri de Securitate, reprezentată de relația SUA cu EURASIA, inducând două triunghiuri de putere euroasiatică:

- SUA – Europa – Rusia,
- SUA – China – Japonia,

configurându-se noi combinații geo politice respective:

- Rusia- China- India,
- Rusia – China,
- Rusia – Franța.

În orientul mijlociu circula teoria conform căreia este necesară asanarea problemelor legate de „haosul constructiv” cu trimitere la desființarea formelor de creare a polilor de putere.

Evitând axiome, făcând apel la diplomația economică și la reprezentanții săi, statele europene sunt preocupate de starea lumii și în mod special de maniera în care diplomația economică își face simțită prezența în evoluția societății.

În timp ce se estompează acuitatea diferențelor teritoriale și etnice, crește numărul diferențelor legate de resurse, de performanța economică și de prosperitatea economico financiară.

Tind să existe și să concureze, pe de o parte modelul angrenajului democrație – piață liberă și pe de altă parte, variante ale controlului pieței interne, exercitat simultan cu acceptarea pieței libere externe.

Perioadele și riscurile cu care se confruntă astăzi statele și comunitățile umane sunt difuze, omniprezente, induse de prezentele amenințări asimetrice, neconvenționale. Fidela opoziției față de fideism, care pune în paranteză rațiunea, diplomația economică uzează sau ar trebui să uzeze de vectori, principii care să inducă soluții în complicata ecuație carteziană a evoluției atât de imprezibile a societății umane, a planetei în general, în acest delicat secol, cu condiția respectării fair-play-ului diplomatic.

Practica diplomatică a operat o mutație majoră în ultimele decenii în sensul orientării obiectivelor sale spre economie, finanțe, comerț și interesele sectorului privat. Ținând cont de toate acestea, putem face mențiunea că noi actori și-au făcut intrarea pe scena diplomatică.

Încercând o decriptare, diplomația a cunoscut importante evoluții de-a lungul secolelor, în sensul că, tematicile economice au devenit centrale, termenul de diplomație economică este utilizat actualmente în mod frecvent. Dacă practica diplomatică a fost de-a lungul timpului monopol al statelor, noi actori pe scena internațională și-au făcut apariția, exemplificând existența Uniunii Europene.

Diplomația poate fi definită ca fiind știința și practica relațiilor interstatale și în mod particular reprezentarea intereselor unei țări în străinătate.

De-a lungul istoriei sale, începând din antichitate, traversând secole, se remarcă făcând trimitere la expresia lui Fukuyama „Sfârșitul istoriei” două evenimente care vor marca evoluția lumii politice (Fukuyama, 1989), respectiv căderea URSS și a Zidului Berlinului, momente ale istoriei contemporane care corespund trecerii de la o diplomație tradițională din ce în ce mai tentată de economie, la o diplomație esențial economică.

În aceste condiții este extrem dificil a distinge limita între diplomația politică tradițională și diplomația economică. După cum evoca Lee și Hocking (Lee Hocking 2010), originea diplomației specifice Evului Mediu este legate de ideea întreținerii relațiilor cordiale facilitând comerțul, caracteristică aplicabilă în zilele noastre.

Astfel, ministerele afacerilor externe și de comerț au fuzionat în Australia, Canada, Belgia și altele, eliminând frontiera între diplomația clasică și cea economică.

Raportându-ne la comerț, poziția europeană este unică, adoptându-se o poziție comună, respectiv liberul schimb, U.E. dispunând de un singur loc în cadrul OMC (Organizația Mondială a Comerțului), ocupat de Comisia Europeană care conduce

discuțiile în numele statelor membre, țările participând la reuniunile OMC cu titlu de observatori.

În acest caz, U.E poate fi considerată ca actor cu parte întreagă, având o poziție unită, punând în practică o formă de diplomație economică.

Așa cum explica Frank Petitville, „politica comercială irigă ansamblul de dispozitive de acțiune internaționale ale U.E., politicile externe integrând acorduri comerciale: politici de cooperare, ex . cu Rusia și China / ajutoare pentru dezvoltare în favoarea a 178 țări în curs de dezvoltare /în afară de arme, politici de asociere / Uniunea Vamală cu Turcia / acorduri euro-mediterraneene de liber schimb - Convenția Cotohou.

De remarcat faptul că de câteva decenii, diplomația clasică a fost eclipsată de diplomația economică.

Strategiile statelor nu mai pun un accent deosebit pe expansiunea teritorială, ci pe cucerirea de noi piețe.

În acest context, diplomația se orientează spre tripla misiune:

- Suport pentru exportatori,
- Atracția de investiții pe teritoriu național,
- Inflexiunea reglementărilor internaționale.

Instrumentele diplomației economice s-ar putea defini prin menționarea câtorva pârghii importante:

- a. Relațiile
- b. Negocierile
- c. Influența

Toate acestea se manifestă dincolo de simple negocieri ale acordurilor comerciale.

Diplomația economică românească s-a concretizat prin negocieri sub egida Gatt, negocieri care au condus la:

- Aderarea României la Gatt în 1971,
- Participarea la rundele de negocieri comerciale multilaterale de liberalizare a comerțului,
- Adoptarea instrumentelor internaționale de politică comercială, aceasta facilitând apărarea masivă în procedurile antidumping,
- Participarea la Runda Uruguay – care a dus la crearea OMC – și apoi toate acestea făcând posibil ca România să devină țară membră originară.

În contextul statutului internațional al României, rolul diplomatului economic român este acela de a negocia cadrul juridic extern. Astfel, în cadrul acestor discuții, se urmărește a se evita erorile specifice negocierilor și în special „blestemul câștigătorului” – și anume acceptarea celor mai mici cârți.

Principalele caracteristici ale diplomației economice în Contextul European sunt următoarele:

- Aceasta este deosebit de pragmatic,
- Profesionistă și în construcție permanentă,

- Cunoașterea mecanismelor economiei europene și a funcționării lor pentru armonizare,
- Seriozitatea și credibilitatea negocierilor pentru urmărirea implementării rezultatelor negocierilor,
- Tenacitate și atenție sporită. Aici putem menționa „Acordurile privind comerțul cu produsele textile”
- Experiența de a nu ceda ușor chiar dacă realizezi că partenerul are dreptate – un exemplu concludent în ultimele negocieri fiind „ Acordul privind comerțul cu vinuri ”,
- Adaptabilitate la argumente, conform art. 26 din Acordul European,
- Un bun negociator – capabil să ia decizii rapide uneori împotriva echipei sale.

Astfel, prin relatarea celor de mai sus, am procedat la un „intelectual challenge”, încercând ca într-un important moment al istoriei diplomației – aceasta știință dar și artă, sa decelerăm explicații ale acestui delicat fenomen - metamorfoză al diplomației tradiționale în diplomația economică.

În mod reflex, pentru a contura trăsăturile diplomației economice, am făcut trimitere la conceptul lui Socrates – acest mare elev martirizat – conform căruia ființa umană nu se lasă devorată de mirajele ficțiunii făcând uneori apel la intuiția extrasenzorială.

În evoluția imprevizibilă și intempestivă a planetei, a societății umane și în matricea greu de definit a existenței umanității, soluția gestionării conflictelor internaționale, aceste eterne conflicte, se regăsește și în conduita și gestionarea diplomației economice abordând eternul imperativ al eticii diplomatice.

După cum spunea Heraclit din Efes, conflictul este principiul tuturor lucrurilor. Terra, frumoasa noastră planetă albastră și ființa umană doresc în permanentă antiteză cu perpetuarea conflictelor, instaurarea ataraxiei milenare, năzuință a omului spre fericire.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Francis Fukuyama, *The End of History*, *affairs journal The National Interest*, Chicago, 1989
- [2] Frank Petitville, *La politique internationale de l'Union européenne*, Presses de Sciences Po, « Références », 2006, 272 pages
- [3] Lee, Donna and Brian Hocking (2010) 'Economic Diplomacy' in Robert A. Denemark (ed.) *The International Studies Encyclopedia*, Vol. II, pp 1216-1227. Wiley Blackwell.
- [4] Lee, D., Hudson, D. 2004. The Old en new significance of political economy in diplomacy. *Review of International Studies*, 30, 343 – 360.